

Kálaad Pwôl nyə á cilə buud ó Galátia yé Isâ í dúgyá nə Kálaad mə Pwôl shú Galátia yí

Pwôl nyə a sá məma mínjəənd ηgələ jaaw milán mí Zembí. Njəənd ábeé nə aléel dí wə nyə á kə nə milán mí Zembí shí á Galátia yé (Mis 16.6 nə 18.23).

Nji, bóól búúd bwə á nyingə kə wu, Pwôl kú bə, kə ηgə jííḡuli buud ná okrísten bəsh bwə cúgé Oyúden wá bwə jəlá nə bɛ məcɛɛ mə Moyíz, bul bə nə ndéé cɛɛ lú ábiwáág.

Nə ndéé, ja Pwôl nyə á gwág ná okrísten wá Galátia bwə ηgə bə nda bwə magulə njíḡúlá wəəng yí (í á jee bə a njúl Ifêz), nyə á ka cilə bwo kálaad éga, shú ná bwə bég kú bɛ njíḡúlá wəəng, bwə nyíngəg ηwa Jəjə Kéel. Nyə á ka tál kálaad yé icé ílól:

- (1) A fwo tééd jaaw bwo sâ í á sîy nə nyəméfwó yí; nda nyə á cénd kuú njəənd ná, nə nda okrísten wá Yurásəlem bwə á magulə nyə ná (lúu 1 nə lúu 2).
- (2) A mú nyingə lwó ná təə micilyá myâ Sə a Cwúlú mí ηgə jííḡuli ná Zembí cugé nə ηkul ci ná muud ji tátəlí nə a bɛɛlə məcɛɛ mə Oyúden (lúu 3 nə lúu 4).
- (3) A mú kə shínal nə bándúlələ ná bwə cúgəg váál cəg Nkəηkə Shíshim ηgə lwó bwo yí (lúu 5 nə lúu 6).

Də dēsh təə mbúgula yēsh mə jəlá nə gwáduga Nkəηkə Shíshim wəəng nyədí lámúd, a wú

míkwámúd.

Məbódá

¹ Mə Pwôl wə mə cílá kálaad éga, mə *muud lwámá mə Yésus-Krîst. Mə cugé múúd lwámá ná buud bwá á féesh mə, kú nyingə bə ná muud nyə á təl mə; Yésus-Krîst bá Sóňgú wúsú Zembî muud nyə á gwúmushi nyə yé, bwá wə bwá á féesh mə ná mə bég muud lwámá.

² Nə mə, nə bwááŋg* bēsh sánôŋ búśá sámbá wá, sá ŋə cilə máđə məśá Galátia má.

³ Sóňgú íshé Zembî bâ Cwámba Yésus-Krîst bwá ó sá bí mpaam, bwá ó sá námá ná bi ŋgég nə cugə ná shεε.

⁴ Krîst nyə á keenzh nyəméfwó, zə sá ná Zembî júúg shé nə *misám, nyə á zə yíl shé mányámá mâ bów-bów cug á mwôw mágaád. Nyə a sá námá nda Sóňgú wúsú Zembî nyə á ci ná.

⁵ Zembî ŋwág gúmá kandugə á kandugə. Amen.

Jɔɔ Kéel jisə nji ŋgwúd

⁶ Bi má læel béégya nə Zembî muud nyə á jôw bí nə mpaam mə *Krîst yé, kə bɛ dúl kéel í? Mə ŋə bul káam sá jəŋgú éé.

⁷ Mə acíyé ná dúlúgá kéel í nyingə bə. Mbô. Jí yida bə ná, bóól búúd bwá mə zə sá ná fəg í jimbúg bî, cəel zə sá ná Jɔɔ Kéel mə Krîst í gwíígúg dúl váál.

⁸ Mə ci nááá, ŋkí ŋgwól múúd mə zə nə kéel ishús í ŋgə shwɔɔla nə dəŋg sá á bwiŋg bí yé, təó í nyingə

1:1 1.11-12; Rom 1.5; 1Kr 9.1-2 **1:2** 1Kr 16.1 * **1:2** Na cugé óminyŋə wá byélé, jisə buud bəŋŋə bwá ŋgə búgala Yésus wá. **1:4** 2.20; Mat 20.28; Yuá 1.29; 2Kr 5.21; Ifz 5.2; 1Tm 2.6; Tit 2.14; Heb 9.12-14, 26; 1Yn 5.19 **1:6** Heb 12.15 **1:7** 5.8, 10; 2.4; Mis 15.1, 24 **1:8** 1Kr 16.22

bə sáméfwó, tɔɔ jísa ná *éngales nyə ámə zhu gwôw, ñkwaal nə nyə.

⁹ Sá á shí fwo bwey ci ntó, mə nyiŋgə námá ci ná, ñkí muud mə zə bwiŋg bí kéel ñgə shwɔ̀ɔla nə dɔɔŋg bí á *magulə yé, ñkwaal nə muud wɔɔŋg.

¹⁰ Ná jii? Ye mə ñgə sɔ̀ ná sánôŋ buud wə sə bəg cún, ye sâ Zembî? Ye mə ñgə jii ná buud wə bwə gwágúg mə nywa? Mə ká ñgə jii ná buud wə bwə gwágúg mə nywa, mə kú ná bə sɔ̀l məsáal mə Kríst.

Zembî wə nyə a jôw Pwôl

¹¹ Bwaŋg, mə mpú jaaw bí ná, Jɔ̀ɔ Kéel mə ñgə bwiŋg yí cúgə sâ ná muud nyə ámə bwəndɛ nə fɔ̀g nyé.

¹² Muud ntâg dí nyə á bwiŋg mə dwo, ñkí jíguli mə dwo. Yésus-Kríst wə nyə a sá ná mə mpúg isâ mə mpú yí.

¹³ Ngaá bi a shí gwág sâ mə á dɛ sá ja mə á bə náá yábə *Oyúden dí yí? Bi a shí gwág nə mə á dɛ lwó *Dɔ̀ lú óbúgula ó Zembî cúwáli nə ñkád, mə á dɛ cugas bwo ná bwə jéɛg.

¹⁴ Mə á ñgə lɛel kə shwóg yábə Oyúden dî cɔ̀ bíl zhwog ikala byâm mádí kúl búúd dî, mə á bul wá lúu məcum mə ódâ dî.

¹⁵ Nji, Zembî muud nyə á bwey féesh mə mə njúl ná mwɔ̀ mə nyóŋgú waam dí yé, múúd nyə á jôw mə mpáam dí yé, ja nyə á kwey ná fwámé wəla mə wóos yí,

¹⁶ nyə a sá ná mə mpúg Mwán yé mádí lámúd, mə kəg nə nyə kə bwiŋg íkúl ishús. Ná ndéé, mə a shígé kə jî tɔɔ məcwûŋ wə muud,

¹⁷ mə kú námé fwo kə Yurúsəlem né mə ké bwəma nə *buud ɔ lwámá bwé á tééd ŋwa jiya nə mə wá. Mə á yida fwo kə shí á Arabî, mə nyingə zə Damás.

¹⁸ Né ndeé, mpúsə mimbú mílól wé mə á ka tɛem bád kə Yurúsəlem né mə ké bwəma nə Séfas† yé. Mə a já ntâg nyódí mwôw wûm nə mətóon.

¹⁹ Mə a shígé námé bwəma nə tɔɔ *muud lwámá ŋgwûd mwôw wûm nə mətóon mɔɔŋgúd, mə a dúg ŋjî Zhâk á mínyɔŋû mə Cwám̄ba.

²⁰ Mísh má Zembî dí, mə aŋgê nə bwiiŋg ijóó, sâ má ŋgá jaaw bí ga jisə búbálé.

²¹ Né ndeé, mə á ka zə kə máfaan mâ Sirî nə Silisî.

²² Njî, mædɔ má *Kříst mâ Yudéa má áshígé námé fwo mpu mə mpwoombú.

²³ Bwé á yida ŋgə gwág ŋjî lán ná: «Muud nyə á du sá shé cúwálí yé mú ŋgə bwiiŋg búgá nyə á ŋgə cɛel jaŋgulə yí.»

²⁴ Bwé á ka ŋgə yə Zembî gúmé nə sâ nyə á sá mə jɔɔŋgá.

2

Pwôl bánêŋ bóól búúd ɔ lwámá

¹ Né ndeé, mə á ka nyingə zə kə Yurúsəlem ŋjî mpúsə mimbú wûm nə mínô; jân̄ jaa, sá Barnábas wé sá á kə, mə ŋkág nə Titus sámbád.

² Mə á kə ntâg nəcə Zembî wé nyə a lwó mə né a ŋgə jî né mə kég. Sánêŋ otówe ɔ shwóg sá á ka kə sɛɛŋgya, mə mú kə lwó bwo Jɔjɔ Kéel má ŋgá cúndə ikúl ishús yí, né ŋgáŋ. Bwó otówe ɔ shwóg íí, mə

1:18 Mis 9.26-28 † **1:18 Séfas:** Jisə dúl jíné má Pyêr. **1:19** Mat 13.55 **1:21** Mis 9.30 **2:1** Mis 15.1-19 **2:1** 1Kr 15.2; Flp 2.16
Barnábas: Mis 4.36 **Títus:** 2Kr 2.13 **2:2** 2.6, 9

á lwó bwo Jɔɔɔ Kéel dɔɔɔɔɔ, nɔcé mɔ a shígé jii ná iséy byâm í yág iyíy-yíy, tɔɔ byɔɔɔɔɔ mɔ á sá mwôw mɔ mpús yí, tɔɔ byɔɔɔɔɔ mɔ ngá sá mwôw mága dí yí byêsh.

³ Mɔ ngə ci ná sɔnɔn Títus wə sá á bə sámbá, a njúl mwâ Gərêk; otówe ɔ shwóg bwə áshígé námá yímbuli nyə ná a síyág ábiwáág.

⁴ Nji bóól búúd bwə á ngə shiig ná búsə gwoonɔg dí wá bwə á ngə ci ná a síyág. Nəcé buud bɔɔɔɔɔ bwə á zə nyíi gwoonɔg jísúd nda búsə námá ókrísten nda sá, ndug bwə á yida zə ná bwə zə ngə baagusə sá ishwoó ishwoó, ná bwə dúg váál sá ngə cugə cug á kú nə mɔnyámá Yésus-Kríst ngə yə sá yí. Bwə á ngə baagusə ntó ná bwə cɛel nyingə wá sá mɔnyámád*.

⁵ Nji, sá áshígé bwele kúd lúu nə bwo, kú námá bwele yə bwo zhií; sá á ngə jii nji ná obúbálé wá Jɔɔɔ Kéel sá ngə bwiing bí wá bwə bág kú fúfug.

⁶ Buud bwə á bwey mpúy ná otówe ɔ shwóg wá bwə áshígé námá yímbuli mɔ nə tɔɔ gúl sá shús. Mɛɛ mɔ abíshé sá otówe ɔ shwóg bɔɔɔɔɔ bwə á dɔ bə yí, Zembí nyə ádé bísh ná mbéé ji jíga, kɛel ji jíga.

⁷ Otówe ɔ shwóg bɔɔɔɔɔ bwə á yida kwey ná Zembí nyə á yə mɔ mbag ná mɔ bwíingug ikúl ishús Jɔɔɔ Kéel, námá nda nyə á yə Pyêr ná a bwíingug *Oyúden ná.

⁸ Nəcé Zembí muud nyə á sá ná Pyêr bág *muud lwámá shú Oyúden yé, nyə námá wə nyə a sá ná mɔ bág muud lwámá shú íkúl ishús.

⁹ Ná ndéé, buud bwə á ngə nwa Zhâk bá Séfas† nə Yuánɛs ná omənci-mənci wá *Dɔ. Omənci-mənci

2:4 1.7; 5.1, 13; Mis 15.1, 24; 1Kr 9.21 * **2:4** Mɔnyámá mɔ mɔcɛɛ mɔ Moyíz. **2:6** Rom 2.11 **2:7** 1.15-16; Rom 1.5 † **2:9** Séfas: Jisə dúl jíná mɔ Pyêr.

óni báá bwé á magulə ná Zembî nyə a má féesh mə féeshá mpáam; báá bwé á ka báda sá Barnábas, lwó ná bwé má magulə ná sá má fula nə bwo íséy bwé ηgə sêy yíid, sá kág íkùl ishúsúđ, bāη bwé kə Oyúden dí.

¹⁰ Bwé á yida ci ná sá bág də téduga mímbúmbúwá myâ Dɔ; mə á bwey námə wá lâm ná má də sá ntó.

Pwôl bá Séfas

¹¹ Nji, ja Séfas nyə á zə Antyósh yí, mə a ləl lúu nə nyə tām buud, nəcé nyə a sá sâ mábɛξ.

¹² Nyə á bə ná, shúshwóógú nə buud Zhâk nyə á nti wá bwé wóósúg íí, nyə á ηgə də səη ηgwúđú nə íkùl ishús‡; nji ja búúđ ɔ Zhâk bwé á wóós yí, a mú fúndə ná buud bwé də yáág nə ábiwáág wá bwé á bá dúg nyə, a mú julə nyúúł, kú ná fula nə íkùl ishús.

¹³ Dúgúłə bóól *Oyúden bwé á dúg ntó yí, bwé mú námə julə mənyúúł, Barnábas mú námə nyíi máshúgá məηgáđ.

¹⁴ Nda mə á dúg ná kuú ηjənd wáη í á shígé ná ηgə bɛ obúbələ sá ηgə bwiiηg Jɔjɔ Kéel dí wá ná, mə á ka ci nə Séfas buud bēsh bwé njúl, ná: «Ja wéε mwâ Yúden wó tééd bə kú sá nda Yúden, ηgə yida sá nda íkùl ishús yí, ntədelé wó jí nə ηkul ka yímbəli íkùl ishús ná í ηwág kuú ηjənd Oyúden yé?

¹⁵ «Shé bāη, shé á byél Oyúden, shé cugé íkùl ishús í ηgə sá *misám íni.

¹⁶ Nji, shé má yida mpu ná Zembî cugé nə ηkul ci ná muud ji tútəlí nə sálə mísóólúgú mácéɛɛ má ηgə jii myá; Zembî má ci ná muud ji tútəlí nji ja á búgúłá Yésus-Kríst yí; shé bāη shé á má *búgúla Yésus-Kríst

2:10 Rom 15.26 **2:12** Mis 11.3 ‡ **2:12** *íkùl ishús*: Na jisə bəηηg ókrísten bwé á shígé bə Oyúden wá. **2:16** 3.10-12; Rom 3.20-30

shú ná búgá jəŋg í sáág shé otátəlí mísh má Zembî dí, kú bæ sálə míśólúgú mí məcɛɛ. Shé má mpú ná sálə míśólúgú mí məcɛɛ í cúgə nə ŋkul sá múúd tətəlí mísh má Zembî dí.

¹⁷ Shé ŋgə sɔ́ ná Zembî ŋwág shé ná otátəlí ɔ́ búúd nəcé Kríst; nji, í ká yida ŋgə nyîn cínəŋg nə shé músə osól ɔ́ míśəm nda ikúl ishús íí, ntó ka kə ná ji? *Kríst ŋgə yida kə nə buud míśəmúd íí? Gúl sâ cúgə nə ŋkul bæ ntó.»

¹⁸ Má ká nyiŋgə ŋgə wɛel məcɛɛ má á bwey myaas má, ŋgaá mə nyiŋgə təl máméfwó cé múúd mə cáám məcɛɛ yé?

¹⁹ Jí ná, Məcɛɛ má á gwú mə, mə músə ka bæ mbimbə shú sâ í dúgyá nə məcɛɛ yíŦ; mə ji mbimbə jini kómbúd shú ná mə ŋgág nə ka cugə nji shú má Zembî. Mə á bæ mbádúgá nə Kríst ja nyə á yə kwolós dí yí.

²⁰ Ntó ji ná, mə ná dí ŋgə cugə yé, Kríst wə ŋgə cugə mádí cwû. Cug mə ŋgə cugə nyúúl nyâm dí ja gaád yí, mə ŋgə cugə gwo nji nə búgə ŋgələ búgula Mwân mə Zembî, nyə muud nyə á cɛel mə ná ndé a yána cug jé shú dâm yé.

²¹ Mə acéélé sá ná mpaam má Zembî í bág kú nə mfíí. Nəcə, í ká bæ ná muud ji nə ŋkul bæ tətəlí mísh má Zembî dí nə sálə míśólúgú mí məcɛɛ, mpu ná Kríst nyə a fándə zə yə shwiy kú nə mfíí.

3

Ye búgá, ye məcɛɛ

2:17 Rom 2.17–3.20 **2:19** 6.14; Rom 7.6; 6.2–4 **Ŧ 2:19** Mə ji mbimbə shú sâ í dúgyá nə məcɛɛ yí: Ntó má kə ná «mə a mə yow ŋgələ cugə nji shú lá məcɛɛ». **2:20** 1.4; Yuá 17.23; Rom 8.10–11; 2Kr 5.14

1 Heé, yé íwagula-wagula i búúd yâ Galátia! Zó má nyingə zə kənd bí micwəgəwa dí éne? Ngaá sá á shí mpu lwó bí Yésus, nə nda bwá á bwambələ nyə kwolós dí ná?

2 Mpugá ná jaaw mə sâ ga: Jí í á sá ná bí lógúg Nkəkəkê Shíshim, ye sálə mísóólúgú mácéξ má ηgá jii myá, ye magulələ bí á magulə jɔjɔ lán sá á bwiing bí yí?

3 Dúni váál wagula wó ji? Ngaá bí á ηgə mpu tééd cug krísten nə Nkəkəkê Shíshim? Bì wál nyingə táduga ná bí é shínál gwo nə məηkul mún?

4 Ow! Zhwog mənywa bí á bwəma nə ndí má* má á bə ntó cwag í? Mbô, má cúgé nə ηkul bə ntó cwag.

5 Zembî muud ηgá yə bí Nkəkəkê Shíshim a ηgá sá bí *məshimbá yé, a ηgá sá bí mwo nəcé bí ηgələ sá mísóólúgú mácéξ má ηgá jii myá? Ngaá a ηgá sá bí mwo nəcé magulələ bí á magulə jɔjɔ lán sá á bwiing bí yí?

6 Ngaá ntó wá í á bə nə *Aburaham yé? «Nyə a *búgula Zembî, Zembî mú lɔ nyə búgá jé jɔɔηgá, a mú ci ná Aburaham ji tətəlí muud».

7 Mpugá gwág cínəηg ná buud bə̀nə̀η Zembî bú́sə̀ mpwogé nəcé búgá wá, bwá wá bú́sə̀ bwán ó Aburaham.

8 Ngaá Kálad Zembî nyə á bwey jaaw Aburaham jɔjɔ lán ga ná: «Ikúl nə ilwoη byêsh í bá zə bwəma nə íbwádán wódí». Kúkúl Kálad Zembî jɔɔηg í á bwey lwó ná ikúl ishús í bá bii búgá ná ndeé Zembî mú ci ná bú́sə̀ otətəlí.

3:1 5.7 **3:2** 4.6; Rom 8.9-16; 2Kr 3.6, 17 **3:4** 4.11 * **3:4** Ciyá ni jí námə nə ηkul bə ná «Zhwog micún bí á má jisəw myá». **3:6** Mət 15.6; Rom 4.3, 22; Zhk 2.23 **3:7** Rom 4.11-12 **3:8** Mət 12.3

⁹ Ntó jì ná, nda Zembî nyə a bwádan nə Aburaham nəcə a búgúlálə ná, Zembî mə bwádan námə nə buud bēsh bwə ngə búgula nda Aburaham wá.

¹⁰ Məlweemyā mə ngə yida bɛ buud bēsh bwə ngə dúg nə baagulələ məcəɛ wə í é kənd bwo wə Zembî wá; ngaá jí cilyá Kálaad Zembî dí ná: «Muud mə bá kú baagulə súsúsá jēsh jísé cilyá Kálaad Zembî dí ná a dúg sá gwo yé, nkwaal nə nyə».

¹¹ Í ngə ntāg mpu nyîn nə sáŋ sáŋ nə muud cugé nə ŋkul bə tətəlí mísh mə Zembî dí nəcə misóólúgú mí məcəɛ; í cugé nə ŋkul bə ntó nəcə cilyá wúsə ná: «Tətəlí muud mə bá *dúg cug nəcə bólə nə búgə.»

¹² Mpugá ntāg nə baagulələ məcəɛ í cugé bul bə yuug búgə; cilyá í yida bə ná: «Muud mə báágúlə súsúsá jēsh jísé cilyá məcəɛ dí ná á dɛ sá gwo yé, məcəɛ yə nyə cug.»

¹³ Kríst nyə á ka tɔ tāŋ shú nə nkwaal á məcəɛ bídúg shé. Nyə a ŋkēny nkwaal wəŋgú nyədí nyúúlúd nda jí cilyá Kálaad Zembî dí ná, náəó: «Muud yēsh bwə kéél líd yé, nkwaal nə nyə»†.

¹⁴ Kríst nyə á ŋkēny nkwaal wəŋgú shú ná, nyədí kwon dí, ibwádán í Aburaham í kálag íkúl ishúsəd, shé buud ngə búgula wá shé lógúg Nkēŋkē Shíshim Zembî nyə á kaag yé.

Fwámé mpwoŋ buud mə Aburaham

¹⁵ Bwaŋg, shé ŋwagá ná yuug nə gúl sá shé mə dú dúg búúd bwə dɛ sá yí. Ngaá í dɛ bə nə zhizhe kálaad lúgə múúd mə sá yé, á ká sɪy váál í jəla yí, muud kú

3:9 Rom 4.16 **3:10** Mbá 27.26; Zhk 2.10 **3:11** Aba 2.4; Rom 1.17; 3.20 **3:12** Ləv 18.5; Rom 10.5 **3:13** Mbá 21.23; Rom 8.3; 2Kr 5.21 † **3:13** Cilyá ní wúsə Mbá 21.23 dí; ntó jì ná, shwiy lé kwólós dúsə shwiy lé mázhúngúlú. **3:14** 3.2-5; Zhu 3.1-2

ná nyingə jímbal təo cilyá, kú námə kwádələ təo gúl sâ cínəngə?

¹⁶ Aburaham wə Zembî nyə á kaag mənkaagə yé, *Aburaham nə mpwəŋ buud nyé. Bwə ángê nə ci ná Aburaham nə məmpwəŋ mə búúd mé, nda sâ má cí ná məmpwəŋ məəng mäsə ŋkí bulya. Jísə ná «mpwəŋ buud nyé», ntó ji ná *Krîst.

¹⁷ Mə ŋgə cəel ci ná: Zembî nyə a bwey fwo sá kálaad lúgə váál í jóla yí, a mú ka zə yə *Oyúden Məcəx mpásə mimbú mitəd minô nə məwúm málóól. Məcəx məəng má á shígé bə nə ŋkul mə cénd sâ kálaad lúgə wəəng dí, ná má zə sá ná ŋkaagə í yəg ntó cwag.

¹⁸ Nəcə í ká bə nə muud mə lúg nə lúgə nəcé sálə mísóólúgú mí məcəx, í nda ná nyingə bə sâ Zembî nyə á kaag yí. Zembî nywáá nyə a sá Aburaham mpaam, bəxlə ŋkaagə nyə á kaag yí.

Mfíí məcəx má nə ndí yí

¹⁹ Ká Məcəx mäsə nə wáyé mfíí? Məcəx mə á zə kwídəli shú ná buud bwə dág mpu ja bwə é də caam mwo yí, té mpwəŋ buud Zembî nyə á yə ŋkaagə yí í afwóyé wós yí. *Wəəngəles wə bwə á ka zə nə məcəx, ŋkúmba múúd mú bə kala-məjwú, a mú kala búúd mwo.

²⁰ Ká, kala-məjwú nyə ádé bə ja múúd ŋgə sá sâ nyəməfwó yí. Zembî ji ntəg fwó‡.

²¹ Ye ntó ji ná Məcəx má ŋgə lúmbuli nə mənkaagə Zembî nyə á ŋgə kaag má? Gúl sâ cúgə nə ŋkul bə ntó. Dúl cəx í á mbám bə ná dúsə nə ŋkul yə búúd

3:16 Mət 12.7; 17.7-8 **3:17** MmN 12.40 **3:18** Rom 4.14; 11.6

3:19 Rom 4.15 **Wəəngəles:** Mis 7.38, 53; Heb 2.2 **3:20** Mbá 6.4

‡ **3:20** Zembî nyə a kaag ŋkaagə kú nə kala-məjwú. **3:21** Rom 7.13; 8.2

caḡ íí, muud jee bæ títalí mísh má Zembî dí nə sálə míśólúgú mí mæççɛ.

²² Ká, Kálaad Zembî ηḡə lwó ná buud ɔ shí ga bêsh búśə mányámá má *míśámád. Mányámá mæççɛ máśə shú ná obúgula bwə ηwág ηkaagə má Zembî, nəcé báá ηḡələ búgúlá Yésus-Krîst.

²³ Ntó jì ná shé á bæ mányámád té fwála lu búgúlálə Yésus í á shigé fwo wós yí; Mæççɛ wə má á ka du fad shé, ηḡələ bwánd ná Zembî lwóg shé zhií shé búgúlág Yésus-Krîst yí.

²⁴ Ntó má ké ná, Mæççɛ má á ηḡə kyey nə shé nda muud ηḡə fála múmwán yé, ηḡələ bwánd ná *Krîst zəḡ, shé búgúlág nyə, shé mú bæ ótítalí mísh má Zembî dî.

²⁵ Nə ndéé, ηḡáá ná fwála lu búgúlálə Krîst í á má wós? Mæççɛ má aḡé ná nə fála shé.

²⁶ Nəcé, bi bêsh má *búgula, bi músə bwán ó ZembîŞ kwoḡ má Yésus-Krîst dî.

²⁷ Mpugá ná bi bêsh buud bí á ηḡə duwan tâḡ buud ɔ Yésus wá, bi a má ηwa Krîst nda káandé má bwáád*.

²⁸ Muud nda ná nyiḡə du bæ nə tédúgá ná mwá *Yúden wə éga, mwá Ġurêk wə éga; lwaá wəga, fulí muud wə éga; nyíga jì mudûm, nyíga mudá. Mbô! Bi bêsh mú sâ ηḡwûd kwoḡ má Yésus-Krîst dî.

²⁹ Nda bí músə búúd ɔ Krîst ná, bi wə músə mp-

3:22 Rom 3.9-30; 11.32 **3:23** 4.3 **3:24** Rom 10.4 **3:26** 4.5, 7; Yuá 1.12; Rom 8.14-17 § **3:26** Ja Pwôl mæ cí na ná: «bwân ó Zembî» yí, a ηḡə çeel cí bwân bwə mú fwámé íkala wá, ná bwáméfwó mpu ísâ í dúgyá nə bwo yí. **3:27** Rom 10.12; 1Kr 12.13; Kol 3.9-11 **3:27** Rom 6.3; Ifz 4.24 * **3:27** Cəḡə mbií wí ná muud mæ dúḡ bí yé bəḡ nda a ηḡə dúḡ Yésus. **3:29** 3.7, 14, 18; 4.7

woŋ buud má *Abraham. Ntó, bɛ́ɛlɛ ŋkaagá Zembî nyə á kaag yí, bi búsa nə kɔw† wá Zembî.

4

¹ Mə ŋgə cɛɛl ci ná, té wêsh mwán má lúg nə lúgá yé jí ná mwán ntombú yí, a tɛɛm bə ámádí, a jí námá nda lwaá, kú nə kɔw ísád.

² Nyə é ŋgə gwág nə buud bwá é ŋgə kweemb nyə wá, nə bɔɔŋg bwá é ŋgə vyee nyə jús ísâ dí wá. A bá cugə ntó ná ndɛé kə kumə ja fwála sóŋgú nyə á cɛɛlɛ í bá wós yí.

³ Ntó námá wá í á bə nə shé yé. Ja shé á bə ná bwán ó ntombú yí, shé á ŋgə gwág nə mishíshim mí ŋgá kyey nə isâ yâ shí ga myá*.

⁴ Ná ndɛé, ja fwála í á wós yí, Zembî nyə á nti Mwán yé, zə byɛl mwɔ mə mudád, Íjwûga í Mácɛɛd.

⁵ Zembî nyə á nti nyə ná Mácɛɛ mə jwúg nə nyə shú ná a jónág tãŋ í yíl búúd mányámá mə mácɛɛd yí, zə sá ná shé bág nə zhií mə bə bwân ó Zembî.

⁶ Bi músə bwân ó Zembî; məyigyé mâ cínŋg məsə ná Zembî nyə a mə nti shé Shíshim mə Mwán yé mílámád, Shíshim wɔɔŋg í da kîm nó: «Abba†, Dâ!»

⁷ Ntó jí ná wo cugé nyiŋgə bə lwaá, wo músə mbyágá; ná ndɛé, nda wó músə mbyágá ná, Zembî

† **3:29** Kɔw ni dúsə kɔw á jɔjɔ ísâ Zembî nyə á kwəmsa shú bwân bé yí. **4:3** 4.9-10 * **4:3** Ciyá sá áma ci na nó: «mishíshim mí ŋgá kyey nə isâ yâ shí ga myá» ni, buud bêsh bwá cugé bul bə nə cãŋ ŋgwúd na. Sə bãŋ sá ŋgə ci ntáni nəcé sá mə dúg ná Pwól ŋgə ci mɔŋkul mə da ŋgə jwú nə muud shí ga dí té nyə afwóyé magulə Yésus-Krist yí. Ból bwá ŋgə ci ná jisə «isâ í á tééd shí ga yí». Dúgúg námá Kol 2.8, 20. **4:4** 3.13; Yuá 1.14 **4:6** Rom 8.15-16 † **4:6 Abba**: Ciyá ni í ká ná «Dâ». **4:7** Rom 4.13; 8.17

má sá nə wo bág nə dwó kəw ísâ nyó á bwíng bwân bé yííd.

Pwól lâm wúsə gwôw

⁸ Yág ja bí á shígé də mpu Zembî yí, bi á də bə məlwaá mə ózembî bwə cúgé námə mpu bə ózembî wá.

⁹ Ká ja bi mə mpu Zembî gaá, bul bə nó ndéé ja Zembî mə mpu bî gaá, dáyé váál bí bí nə ŋkul nyiŋgə kə *búgula mbéé ítag-bwool í míshíshim mí ŋgá kyey nə ísâ yâ shí ga myá? Ye bi mə cəel nyiŋgə kə bə məlwaá?

¹⁰ Bí ŋgə bul kaŋəsə mól mwoŋw, nə bóól óŋkwoond, nə bíl ísəw, nə míl mímbû!‡

¹¹ Bí ŋgə kənd mə lâm gwôw é! Mə ŋgə bəemb ná iséy mə á sá bídí yí í yág íyíy-yíy é!

¹² Bwaanŋ, ŋgaá mə a mə sá məméfwo nda bî, mə téég bí məbwê, ŋgəgá nə cugə váál mə ŋgá cugə yíŦ. Bi a shígé bwelə sá mə məbôw.

¹³ Biméfwo bi mə mpú ná ja mə á tééd bwiŋg bí Jɔjɔ Lâŋ ja áshúshwóógú yí, bwás wə í á sá ná mə shígulag bídí.

¹⁴ Bwás dɔŋg í á sá ntâg mə nyúúl ŋkí dana, nji bi a shígé gwág mə nyéé, kú kâl mə. Bi á yida lég mə nda mə ji ŋgwól *éŋgəles mə Zembî, nda mə wə *Kríst Yésus.

4:8 1Kr 8.4-6 **4:9** Ifz 1.21; Kol 2.8-23 **4:9** 1Kr 8.3; Kol 2.15

4:10 Mbá 4.19; Mis 7.42; Rom 14.5 ‡ **4:10** Na, Pwól ŋgə jəla nə ci məzan mə Oyúden, ŋkí ntâg bíl ísâ íkúl ishús í á də sá dúlə yə wácén-cení gúmə yí. Nyə a lás námə lésú ŋgwúd wəŋg Kol 2.16 nə 2.23 dî. § **4:12** 1Kr 9.19-21 § **4:12** Pwól ŋgə jî ná obúgula 3 Galátia bwə cágəgú nda nyə, kú ná kənd mílám gwôw nə nyá məcəé; məcəé mə cúgé nə ŋkul sá ná bwə bííng cug, mə cúgé námə nə ŋkul sá ná bwə shúbúg cug. **4:13** Mis 16.6; 2Kr 12.7

15 Ká mæshusug bí á ðu gwág mæ ja jœng má má á má ka kə ŋgow? Mæ ŋgə mpu bwaagulə nə bí á ðu gwág mæ mæshusug váál á ná, bí á mbəm bə nə zhíí, bí a nywá jee tí mísh mán yə mæ.

16 Ká, mæ músə bí zhízhín ja gaád nəcé mæ jaawúlə bí obúbálé aá?

17 Yambán bóól búúd bwé ŋgə zə nə ndí bídí ni í cúgé fwámé yambán; jísə nji nə bwé cœel zə béég bí nə mæ shú nə bí nywílyág nji nə bwo.

18 Jísə jəjə sâ nə bí nywílyág nə sâ ányunyaâ; nji í jəla nə bí nywílyág nə gwo ja jêsh, kú bə nji ja má jí kúnə-kúnə nə bí yí.

19 Yé bwán bâm, mæ mú ŋgə nyiŋgə jug shú dánád nda mudá ŋgə kwi y minú nə a zə byá yé; mæ é jug ntó nə ndéé kə wósə ja Kríst nyó é mpu shín ŋwa jiya bídí ícug dí yí.

20 Mæ ŋgə jii ja gaád nə mæ bág nûŋ bídí, mæ mpúg váál má é lésha nə bí yí. Mæ anyíngáyé ná mpu sâ má sáág shú dán yí.

Mpwokwoond má Agar bá Sara

21 Bí buud mæ céél nyiŋgə kə nyíi málwaa má Mácçéd wá, jaawugá ná mæ: yé bí ŋgə námé mpu gwág sâ Mácçə má ŋgə ci yí?

22 Jí cilyá Kálaad Zembî dí nə *Aburaham nyə á byá bwán óbá, a byá nyíga nə lwaá dé, a byá nyíga nə mudá yé, kú bə sól mäsáal.

23 Mwán mæ lwaá nyə á byél yéesh á muud dî; yé mæ múdá nyə a shígé bə lwaá yé, nyə a byél ŋkaagó má Zembî dí.

24 Budá óbá óni búšə mpwokwoond á isə íbá:

4:17 1.7 **4:19** 1Kr 4.15
17.18-19; Rom 4.17-20; 9.7-9

4:22 Mæt 16.15; 21.3 **4:23** Mæt
4:24 MmN 19-20; Gal 3.23; 4.1; 5.1

Agar: Mæt 16.1

nyíga sɔ́ á mbáŋ Sinayî, sɔ́ jɔ́ɔŋg í byá málwaá: Agar wá éne.

²⁵ Agar wɔ́ɔŋg wá mbáŋ Sinayî wúsá Arabî yí, a ji ntâg mpwokwoond á Yurúsalem a múús, Yurúsalem wɔ́ɔŋgú bánôŋ mimbyágá myé myêsh búsa málwaá.

²⁶ Yurúsalem a gwów nywáá cugé lwaá, nyə ntâg wá jí nyóóŋgú wúshé.

²⁷ Nəcə jí cilyá Kálaad Zembî dí ná:

Wo mudá wó abwélé byá yé, gwágúg máshusug;
wo wá yáŋgá, wo muud wó abwélé gwág mácey mə
byéyí yé.

Nəcə bwán wá mudá nyə á myeesh yé bwá bul
bulya,

cɔ́ bɔ́ɔŋg wá múdá jísá nə báá yé.

²⁸ Bwaanɔ, bi báá bi búsa bwán bwá á byêl ŋkaagá mə Zembî dí nda *Izaag wá.

²⁹ Ná ndeé, mwân nyə á byêl yéesh á muud dí yé nyə a lwó nyɔ́ɔŋg nyá á byêl nə ŋkul mə Ŋkêŋkê Shíshim yé cúwúlí; ntó námá wá í ŋgá bə ja gaád yé.

³⁰ Ká Mícilyá mí ŋgə ci ná ji? Ngaá mí ŋgə ci ná: «Wíŋgúg múdá á lwaá bá mwán yé; í ajíyé ná mwán yé zóg kaaw mánkɔw nə mwân mə múdá cúgé lwaá yé.»

³¹ Ná ndeé bwaanɔ, shé cugé bwán ó lwaá, shé búsa bwán ó nyɔ́ɔŋg cúgé lwaá yé.

5

¹ Kríst nyə a yîl shé mányámád ná shé cúgəg ofulí. Yíímúgá mányúúl, kúgá nyingə kə nyíŋgal mányúúl málwaád.

Jiya fulí

² Mə Pwôl mə ɲə ci ná, bí mə ká kə ɲə síya ábiwáág íí, sâ *Kríst nyə á sá yí í kú ná bə bí nə mfií.

³ Mə nyingə báágulə jaaw múúd yêsh mə síyá ábiwáág yé fwámé jaaw ná, jísə nyə yímbúlí ná a bég námə mácxɛx mêsh.

⁴ Bí buud ɲəg dúg nə baagulələ Məcxɛx wə í é təl bí otútəlí mísh mə Zembî dí wá, bi mə ntáma bínɔŋ Kríst shwə, bi mə wú kúl bí á də bwəma nə mpaam mə Zembî yí.

⁵ Sá báá, sə ɲəg ji nə búgə ná Zembî wə mə bá sá ná sá bəg otútəlí; ɲkɛŋkɛ Shishim wə ɲəg balan nə búgə jísá, ɲəg sá nə sə ɲəgəg nə bwánd ná Zembî nyə e sá sá sóólúgú wəɔŋg.

⁶ Nəcé, muud músə múúd mə Yésus-Kríst yé mə mpú ná: muud tɛem síya ábiwáág, í nda bə nə mfií; muud nyingə bə kú síya, kú námə nə mfií; sâ ɲgwúd wə ɲəg kwíind: ɲji búgə. Búgə jəɔŋg í də ntəg nyîn cɛelíd.

⁷ A jə kuú ɲjəɔnd bí á tédə nə ndí yí ey! Zə nyə a mə zə jándəwo bí zhíid ná bi kú ná nyingə bɛ óbábələ éɲɛ?

⁸ Váál líɲgúlə bwə mə líɲg bí ni í áŋgê nə zhu wə Zembî muud ɲəg jəw bí yé.

⁹ ɲgáá bi mə mpú nə búbaalé *ləvur bíbíyá í də sá ná mbulyá ɲgug wêsh í bádúg?*

¹⁰ Jám kóómbúd íí, mə ji nə búgə ná bi mú buud ɔ Cwámba, bi abúle nyingə bɛ nyúl zhí shús. ɲji,

5:3 3.10, 12; Rom 2.25 **5:5** 2.16; Rom 8.23-25 **5:6** 3.28; 5.22; 6.15; Rom 4.11; 1Kr 7.19; Ifz 6.23 **5:8** 1.6-7 **5:9** 1Kr 5.6 * **5:9** Kaanə ni wí námə fwo bə 1Kr 5.6 dí; wúsə námə nda kaanə sə mə də ci ná: «Shú ɲgwúd mə də wá bóól bêsh ibwool» yí. **5:10** 1.7

muud nyə á má zə sá ná fəg í jímbug bí éne, tɔɔ ná nyə wə zə tɔɔ zə, Zembî mə bá yá nə nyə.

¹¹ Bwaəŋ, í mbəm bə búbálé ná mə ηgə ná nyingə cúndə ábiwáág, bwə ka nyingə wáám bə mə nə cúwálí nəcé ji? Má ká nyingə ηgə jíguli buud ntó, mpu ná mə aŋgê ná jíguli kwolós, sâ í kwál bwo bɔɔgú yí kú ná bə.

¹² Buud bwə má zə zamudan bí óni, bwə jéég námə kə cwíya mímyáágá!

Fwámé jiya fəlí

¹³ Bwaəŋ, *Kříst nyə á má sá ná bí cúgəg cug fəlí. Nji, cug fəlí jɔɔŋgú í ájáláyé nə yida təl bí məkuú shí ná bí sáág isâ mílám mín mí ηgə gwág yéesh yí. Yidagá bə nə váál cɛelí í é sá ná bí dúg bə, ηgwól kwíind ηgwól, ηgwól kwíind ηgwól yí.

¹⁴ Nəcé, məmpándí mēsh mǎ Məcɛɛ mə kə bwəma mpándí ηgwúd dí ná: «Cɛelug múúd yēsh jísə wo kúnə-kúnə yé nda wó cɛél wóméfwó ná».

¹⁵ Ká, bí má ká yida ηgə kwagula mpádúgá nyín, ηkí ntāg ná bí ηgə bə, ηgwól fɛeg ηgwól, ηgwól fɛeg ηgwól, bí ó ka bey ná í bág shúgula bí ná bóól kweemashi bóólúgá!

¹⁶ Mə ηgə yida ci náaa: cugəgá váál cug Nkɛŋkɛ Shíshim ηgə lwó bí yí; ja jɔɔŋgú, bí anyiŋgəyé ná ηgə bɛ iwímbúg í cug mə múud.

¹⁷ Nəcé, iyéesh í cug múúd í ηgə lúmbuli nə iyéesh í Nkɛŋkɛ Shíshim, iyéesh í Nkɛŋkɛ Shíshim lúmbuli nə bí í múúd; isâ íbá íni í ηgə síya lúmbulí bídí mílámúd, váál á ná bí nda sá sâ bí má cɛél sá yí.

18 Nji, bí má ká ηgə cugə váál cug Nkɛ̀ɛ̀kɛ̀ Shíshim ηgə lwó bí yí, bí nda ná nyiηgə bə málwaa mə́ məcɛɛ́.

19 Misóólúgú mí dɛ́ zhu iyéesh í cug múúd dí myá mí cúgɛ́ nə njúúg, myó wá: nə jaŋga, nə misóólúgú mí ádudanâ, nə asíy-síy,

20 nə yálə ózembî ó áyadúg gú má, nə sálə jamb, nə ifamuga, nə ozhuyâ, nə mbíya lâ m, nə dúlə nyada, nə məfendyâ, nə dúlə bə məcún məcún, nə mən̄kəomá,

21 nə məzhún, nə iηguluga, nə idína í álal-ηkul†, nə bíl váál isâ yâ ntó. Mə tééd fwo bwey kéwəli bí námá nda má á fwo bwey jaaw ná, ná: buud bwé ηgə sá váál isâ íni wá bwé ábúlé bə nə kəw Faan mə́ Zembî dí.

22 Ká, Nkɛ̀ɛ̀kɛ̀ Shíshim nywáá mə́ dɛ́ sá nə muud bó g nə cɛɛ́lí, nə məshusug, nə mətəla, kú nə milámusa, nji jə lâ m, nə jə fúlú, mən̄kaagə́ mə́ nda salan,

23 nə lám nə shɛɛ, nə dúlə mpu bii lâ m; kú nə təɔ cɛɛ́ í ηgə ban váál isâ íni.

24 Buud bwé músə́ búúd ó Krîst wá, bwé á mə́ bwambulə mbií búúd bwé á dɛ́ fwo bə yí kwolós dí, í yə nə iyéesh byé nə iwímbúg byé byêsh.

25 Nkí shé mə́ mpú ná Nkɛ̀ɛ̀kɛ̀ Shíshim wə́ ηgə sá nə shé cúgəgú, shé kágá bí d nə nyə́ wə́ kyéyug nə shé.

26 Shé yówugá ibəmb, shé yəw dúlə ηgə sə́ məbyaagulə nə dúlə sá ófimâl séméfwó nə séméfwó.

5:18 Rom 6.14; 7.4 **5:19** Rom 1.28-32; 1Kr 6.9-10; Ifz 5.3-5; Kol 3.5-8; 1Tm 1.9-10; 2Tm 3.2-5; 1Pr 4.3; Mbú 22.15 † **5:21** *idína í álal-ηkul*: Mbií idína wəɔηg í á dɛ́ bə, buud dɛ́ nə ηgul ntə́ mínji, buud sá jaŋga kú nə məsus. **5:22** Ifz 5.9 **5:23** 1Tm 1.9; 2Pr 1.6 **5:24** 2.19; 6.14; Rom 6.6; Kol 3.5; 1Yn 3.6 **5:25** 5.16; 1Kr 6.19; Ifz 4.30
5:26 Rom 12.10; Flp 2.3

6

Dugá wá mábwâ

¹ Bwaanɔ, ɛkí í wóós ná muud má biil nə iwushí, bí buud ɛgá bɛ Shíshim má Zembî wá, ɛwagá nyə nə lám ná shɛɛ, bí sá ná a cíg sóólúgú wɔɔɔɔ. Bi ó du námá káálugə ná bi bílúg mábwəbúlánád.

² Dugá sá ná, ɛgwól má ká bə nə məkwowula, bóól wá mábwə; sálə ntó wí ná bí ɛgə bɛ cɛɛ *Kríst nyə a lúgə shé nə ndí yí.

³ Nəcé, ɛkí muud ɛgə tédúgá ná a jì gúl məma sâ, í njúl ná a cúgɛ tɔɔ sâ, a ɛgə shiig nyəmɛfwó.

⁴ Nə ndé, muud yêsh fáásug misóólúgú nyəmɛfwó ɛgá sá myá; á ká dúg ná mí mpíyá nə gúmá, a mú ɛwə gúmá nə nyəmɛfwó, kú bə mánnyúúl má búúdud.

⁵ Nəcé muud nyəmɛfwó má jəlá nə fwo wáduga nə micúɔ myé.

⁶ Muud ɛgá jíig Milású mí Zembî yé yəg muud ɛgá jíiguli nyə yé kəw á isâ byêsh á jí nə ndí yí.

⁷ Kúgá shiig mánnyúúl; bwə ádé kə nə məshigá wə Zembî; mpəg múúd mə bɛ yí, gwo námá wə á bá mwáág yí.

⁸ Múúd mə ká bɛ mpəg á nyúúl*, mpəg jɔɔɔɔ í bá wúmə nyə shwiɔ, dwə wə á bá mwáág tɔɔ mpumá yí. Muud mə ká yida bɛ mpəg Shíshim†, mpəg jɔɔɔɔgú wúmə nyə cug á kandugə kandugə, gwə wə nywáá má bá mwáág tɔɔ mpumá yí.

6:1 Mat 18.15; Zhk 5.19; 1Kr 10.12 **6:2** 1Kr 9.21; 2Kr 11.29 **6:3** 1Kr 4.7 **6:5** Rom 2.6; 14.12 **6:6** 1Kr 9.11, 14 **6:8** Yúá 3.6; 6.63; Rom 8.6, 13 * **6:8 bɛ mpəg á nyúúl**: Ntó má ká ná: «Wá lúu ɛgólə sɔ mənnywa má dúgyá nə nyúúl má». † **6:8 bɛ mpəg Shíshim**: Ntó má ká ná: «Wá lúu ɛgólə sɔ mənnywa mə dúgyá nə Shíshim má».

⁹ Shé kúgá káád sálə mánywa; shé mpúgá ná, shé mé ká bə kú káád íí, shé mé bá mwáág mpúmá á mánywa mɔɔŋgú fwála í bá jəla yí.

¹⁰ Ná ndéé, té shé ŋgá ná bə nə fwála yí, shé sáágá buud bēsh mánywa, bul bə ná ndéé bɔɔŋg búsá óbúgula nda shé wá.

Məshíné mə kálaad

¹¹ Bwaŋg, bi mé dúg məma íkaŋgá mə ŋgá cilə bí nə mbwá wám yí. ¹² Buud bwé ŋgá yímbəli bí ná bi síyág ábiwáág ɔni, bwé ŋgə sɔ ná bwé ŋwa gúmá nə misóólúgú myá buud. Jísə nji ná bwé acéélé bwəma nə cúwúli kwolós mə *Kríst í ŋgá kwaamb yí.

¹³ Dugá, buud ɔ ábiwáág bwáméfwó bwé aŋgə nə baagulə məcɛɛ, nji bwé ŋgá jii ná bi síyág ábiwáág. Jísə bwo nji ná bwé cɛɛl bá dɛ bəgəwa ná bwé wó bwé á sá ná bi síyág ábiwáág.

¹⁴ Ká məɛ jám kóómb dɛ, mə cugé nə gúl sá mə jí nə ŋkul bəgəwa nə ndí yí, námə nji kwolós mə Cwamba wúsú Yésus-Kríst; nəcé Kríst nyə a mə sá ná mə dúgúg shí ga nda nyísə kwolós dɛ, shí ga dúg mə nda mə jí kwolós dɛ.

¹⁵ Gwá wó mə cí ná, síyálə ábiwáág cúgə nə mfíí, nyingálə bə kú síya, nda nə mfíí; sá jí nə mfíí yí jí nji bálə kukwumuga ágúgwáan.

¹⁶ Buud bēsh bwé é bɛ njígúla ní wá, Zembî ké sá ná bwé cágəg ná shɛɛ, ké gwág bwo cey lámád, ké sá námə *Izurəyél yé ntó.

¹⁷ Tééd múús íí, muud nda ná nyingə ntágulə mə

6:9 2Te 3.13 **6:10** Yuá 13.34; Rom 12.10; 13.8; 14.15; 1Kr 8.1; 2Kr 8.7-8; Gal 5.6, 13-14; Ifz 5.2; Flp 2.2; 1Te 3.12; 4.9; 1Tm 1.5; Heb 13.1; 2Pr 1.7 **6:11** 1Kr 16.21 **6:12** 5.2, 11 **6:14** 1Kr 1.23, 29, 31; 2.2; Gal 2.19 **6:15** 5.6; Rom 6.3-4; 2Kr 5.17; Ifz 4.24 **6:16** Sôm 125.4-5 **6:17** 2Kr 4.10

lúu; mpugá ná nyúúl nyâm nyí nə məyɪgyé mə ɲgá
lwó ná mə a mə jug shú mə Yésus má.

¹⁸ Bwaanɔ, Mpaam mə Cwámba wúsú Yésus-Krîst
í jíg mítédúgá mínú. Amen.

Kálaad Zεmbî : Sə́ á Gúgwáan New Testament in Makaa

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makaa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Makaa

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d1606f4a-0ada-5be8-9b44-23b40e4b3495